

SVERIGES RIKSBANK
SE-103 37 Stockholm
(Brunkebergstorg 11)

Tel +46 8 787 00 00
Fax +46 8 21 05 31
registratorn@riksbank.se
www.riksbank.se

DNR 2020-00358

Protokollsbilaga A

DATUM: 2020-04-06
Avdelningen för penningpolitik, avdelningen för marknader
AVDELNING: och avdelningen för finansiell stabilitet

Programmet för vidareutlåning till företag ges nya lånetillfällen och justerade villkor

Direktionens beslut

Direktionen beslutar att

- erbjuda fler anbudstillfällen inom ramen för Riksbankens program för utlåning i svenska kronor mot säkerhet till penningpolitiska motparter, inklusive tillfälliga penningpolitiska motparter, för vidareutlåning till svenska icke-finansiella företag med fortsatta veckovisa erbjudanden på 50 miljarder per vecka från den vecka som börjar den 20 april till dess att det totala rambeloppet om 500 miljarder kronor har lånats ut eller till dess att Riksbanken bedömer att behov av ytterligare erbjudanden inte föreligger,
- utvidga programmet till att också omfatta vidareutlåning till svensk enskild näringsverksamhet,
- uppdra åt chefen för avdelningen för marknader, med rätt för denne att sätta annan i sitt ställe, att efter samråd med chefen för avdelningen för penningpolitik och chefen för avdelningen för finansiell stabilitet, med rätt för dessa att sätta annan i sitt ställe, besluta om närmare detaljer rörande villkoren för, och information om, utlåningsprogrammet, samt att
- offentliggöra beslutet måndagen den 6 april senast kl. 17:00.

Bakgrund

De omfattande humanitära konsekvenserna av coronapandemin blir allt tydligare. Det gäller också utmaningarna för den globala och svenska ekonomin. Många icke-finansiella företag utsätts nu för betydande påfrestningar. I detta läge är det viktigt att bankerna förser svenska företag med finansiering så att kreditförsörjningen till i grunden livskraftiga företag inte hotas.

Den 12 mars 2020 beslutade direktionen därför att Riksbanken ska inleda ett program för företagsutlåning via penningpolitiska motparter om upp till 500 miljarder svenska kronor. Vid det första anbudstillfället den 20 mars erbjöds motparterna att låna 100 miljarder kronor. Direktionen beslutade den 23 mars att de penningpolitiska motparterna mellan den 27 mars och den 17 april vid fyra tillfällen ska erbjudas lån om sammanlagt 400 miljarder svenska kronor. Besluten fattades mot bakgrund av de förväntade ekonomiska konsekvenserna av spridningen av coronapandemin för att trygga en fungerande kreditförsörjning för svenska icke-finansiella företag.

För att underlätta att Riksbankens lån ska nå ut i hela samhällsekonomin och för att öka det penningpolitiska genomslaget av programmet, beslutade direktionen den 26 mars att tillåta att tillfälliga penningpolitiska motparter får delta i programmet.

Överväganden

När programmet för företagsutlåning via penningpolitiska motparter lanserades den 12 mars beslutade direktionen att ramen för denna skulle vara 500 miljarder. Hittills har direktionen beslutat om fem anbudstillfällen. Under de tre första anbudstillfällena har de penningpolitiska motparterna efterfrågat totalt 126 miljarder kronor av de erbjudna 300 miljarder kronor. Av de fem redan beslutade tillfällena återstår två, den 9 respektive den 17 april. Det finns nu anledning att överväga att fortsätta utlåningen med fler anbudstillfällen.

Det blir allt tydligare att coronapandemins ekonomiska effekter riskerar bli långvariga. När produktionen och efterfrågan fortsätter att sjunka, faller även företagens intäkter. Företagens behov av att låna pengar för att överbrygga den oroliga perioden ökar. Oron på de finansiella marknaderna riskerar också att leda till att bankernas kreditutbud till företag minskar, inte minst till små och medelstora företag. En betydande kreditåttstramning för företagen skulle förstärka nedgången och öka risken för långvarigt negativa konsekvenser för produktionen och sysselsättningen i Sverige. Det finns därför skäl att motverka en utveckling där brist på krediter orsakar en utdragen nedgång i ekonomin. En svagare efterfrågan i ekonomin kommer sannolikt att innebära att inflationen faller. Regeringen har nyligen inrättat en Företagsakut, som innebär statliga garantier för lån till företag som drabbats av virusutbrottet. Detta minskar bankernas kreditrisk för sådan utlåning, men för att företag och banker ska kunna dra nytta av de statliga garantierna måste bankerna också ha möjlighet att finansiera en ökad utlåning. Lånebehovet kommer att kvarstå under lång tid och kan ytterligare förstärkas.

Det är viktigt att det finns tillräckligt mycket likviditet i banksystemet för att så långt det är möjligt ge stöd till ekonomin och minska de negativa ekonomiska konsekvenserna av coronapandemin. Det är också viktigt att ge de penningpolitiska motparterna klarhet i programmets fortsättning så att banker kan räkna med att likviditeten finns tillgänglig under en längre tid om det skulle uppkomma behov senare. Själva vetskapen om att likviditeten finns även framöver ökar villigheten att låna ut till företag redan idag, även om en enskild bank inte behöver låna av Riksbanken just nu. Banken behöver då inte vara lika återhållsam med den likviditet den har tillgänglig idag.

Det är därför lämpligt att erbjuda fler anbudstillfällen i programmet och att Riksbanken, från och med veckan som börjar den 20 april, erbjuder lån på 50 miljarder svenska kronor per vecka till penningpolitiska motparter mot säkerhet i syfte att öka deras

utlåning i svenska kronor till svenska icke-finansiella företag, till dess det totala rambeloppet om 500 miljarder kronor har lånats ut. Om det belopp som återstår att låna ut inom rambeloppet på 500 miljarder understiger 50 miljarder kronor erbjuds hela det återstående beloppet vid kommande anbudstillfällen. Det utesluter inte att Riksbanken, om behov föreligger, kan öka rambeloppet till ett belopp som är större än 500 miljarder kronor.

Målsättningen med det existerande programmet är att underlätta bankernas finansiering av i grunden livskraftiga icke-finansiella företag. Det finns dock ett antal företag, som bedrivs inom ramen för enskild näringsverksamhet och som inte kategoriseras som icke-finansiella företag i statistiken och därmed inte ingår i det existerande programmet.

En enskild näringsverksamhet, även kallad enskild firma, är en företagsform där företaget och dess ägare är samma person. Företagets organisationsnummer är samma som ägarens personnummer. Ägaren är personligt ansvarig för alla verksamhetens skulder. I statistiken kallas dessa för företagarkushåll vilket är en undergrupp till kategorin hushåll. Bankernas utlåning till företagarkushåll är inte obetydlig, närmare 800 miljarder kronor.

Det är i detta läge viktigt att hela det ekonomiska systemet fungerar så väl att coronapandemins negativa effekter på samhällsekonomin lindras så mycket som möjligt. Det finns därför anledning för Riksbanken att utöka programmet så att utlåning till enskild näringsverksamhet jämföras med utlåning till andra icke-finansiella företag. Motivet är att underlätta för banker att finansiera en del av sin utlåning till olika former av icke-finansiella företag via lån hos Riksbanken. Dessa banker kan därmed medverka i kreditförsörjningen till livskraftiga företag i hela ekonomin, oavsett företagsform.

En konsekvens av utvidgningen är att stimulansen skulle kunna utnyttjas för lån som går till företagarkushållens konsumtion snarare än deras företagsverksamhet. I bankernas rapportering av utlåning till företagarkushåll går det inte att utläsa hur lånebeloppen faktiskt används. Det innebär att om lånebeloppet används till företagarkushållens konsumtion snarare än deras företagsverksamhet så kommer sådan utlåning att ingå när bankens utlåning till företag utvärderas mot utvärderingskriterierna. Det är dock viktigt att nå ut så brett som möjligt och underlätta finansieringen av så många företag som möjligt, även om en del av lånen skulle kunna användas för andra syften än vad programmets grundläggande mål är.

För att inte göra det svårare för de motparter som redan har lånat i Riksbankens program att uppfylla utvärderingskriterierna, ändras dessa så att banken uppfyller kraven på vidareutlåning om antingen a) utlåningen till icke-finansiella företag ökat med minst en femtedel av det belopp som motparten har lånat från Riksbanken (dvs precis som tidigare) eller b) summan av utlåningen till icke-finansiella företag och till företagarkushåll ökat med minst en femtedel av det belopp som motparten har lånat från Riksbanken. Detta ändrar inte bankernas rapportering eftersom bankerna redan idag levererar in samma typ av utlåningsstatistik för såväl företagarkushåll som för icke-finansiella företag. Förändringen i utvärderingen innebär att det blir lättare för bankerna att uppfylla kraven för att undvika den extra ränta som läggs på de banker som inte ökar utlåningen till företagen i tillräcklig omfattning. Eftersom förändringen inte försvårar för någon enskild motpart att uppfylla kriterierna, kommer de nya villkoren att tillämpas

med retroaktiv verkan även för de banker som redan tagit upp lån under programmet. Närmare detaljer kommer att framgå av de justerade villkoren. I övrigt bibehålls de villkor som har funnits tidigare. Se bilagan för mer detaljer.

Mot denna bakgrund är det lämpligt både att erbjuda fler anbudstillfällen inom programmet till dess det totala rambeloppet om 500 miljarder kronor har lånats ut, och att utvidga kretsen av företag som programmet syftar till att nå, allt för att det penningpolitiska genomslaget av programmet ska bli mer effektivt. Utlåningen är penningpolitiskt motiverad enligt vad som framgår ovan, med stöd av 6 kap. 5 § lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank.

Riksbankens åtgärder får vanligen flera olika, och delvis osäkra, konsekvenser för samhällsekonomin och Riksbankens egna finanser. De fördelar som följer av respektive åtgärd behöver därför vägas mot dess möjliga nackdelar och risker. Det ökade antalet anbudstillfällen och utvidgningen av programmet bedöms endast marginellt öka riskerna. Riksbanken bedömer att det finns en hög medvetenhet kring riskerna och en effektiv ansats till riskhantering i verksamheten. Påverkan på risknivån är därmed hanterbar för Riksbanken.

Genom programmet för företagsutlåning via penningpolitiska motparter bidrar Riksbanken till att förbättra kreditförsörjningen till företag och penningpolitikens genomslag på ekonomin. Det finns dock fortsatt mycket stor osäkerhet kring den ekonomiska utvecklingen och läget på finansiella marknader i både Sverige och andra länder. Riksbanken står mot den bakgrunden beredd att vidta ytterligare åtgärder och tillföra den likviditet som behövs, även mellan ordinarie penningpolitiska möten. Alla Riksbankens verktyg kan användas. Hur verktygen kommer att användas beror på den fortsatta utvecklingen.

Bilaga

Fakta om Riksbankens program för företagsutlåning i svenska kronor via penningpolitiska motparter

Total volym:	500 miljarder kronor.
Anbudstillfällen:	Anbudstillfällen erbjuds varje vecka.
Erbjudet belopp vid respektive anbudstillfälle:	50 miljarder kronor (i anbudstillfällena från den 20 april).
Löptid:	2 år.
Räntesats:	Rörlig ränta lika med Riksbankens vid var tid gällande reporänta. Om kravet på vidareutlåning inte uppfylls utgår tilläggsränta motsvarande högst 0,20 procentenheter.
Behöriga anbudsgivare:	De av Riksbankens penningpolitiska motparter och tillfälliga penningpolitiska motparter som senast två bankdagar innan anbudstillfället har anmält att man vill delta.
Form för anbud:	Bud på volym lämnas per telefon och bekräftas via mail på dagen för aktuellt anbudstillfälle.
Tilldelning:	Pro rata. Högsta tilldelning för en enskild motpart uppgår till 25 procent av det totala erbjudna beloppet.
Villkor:	Reviderade utförliga villkor publiceras senast den 7 april 2020 på Riksbankens webbplats.